

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก ก

แนวคำถามสำหรับกลุ่มสนทนาเชิงลึก

เรื่อง การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของเกษตรกรเพื่อสนับสนุน
การก่อตั้งกองทุนเหมืองฝายของชุมชนในลุ่มน้ำแม่ทา จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

ตอนที่ 1 ลักษณะรูปแบบและปัญหาของระบบการจัดการด้านชลประทาน ปัญหาด้านการใช้น้ำที่
ผ่านมา

1. ระบบชลประทาน/เหมืองฝายที่ท่านใช้มีลักษณะเป็นอย่างไร (อ่างเก็บน้ำ/ฝายประเภทไหน)
2. ใครเป็นผู้บริหารจัดการระบบชลประทาน/เหมืองฝายในพื้นที่ของท่าน
3. พื้นที่ของท่านมีกลุ่มผู้ใช้น้ำหรือองค์กรในการจัดการน้ำหรือไม่
4. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ, แก่เหมือง, กรรมการองค์กร ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
จัดการและการใช้น้ำใช่หรือไม่ ถ้าเป็นเป็นอะไร
5. การมีส่วนร่วมของท่านในการบริหารจัดการเหมืองฝาย/ระบบชลประทานในพื้นที่ของท่าน
มีอะไรบ้าง
6. ในพื้นที่ของท่านมีการจัดเก็บค่าใช้น้ำชลประทานหรือไม่ ถ้าเก็บเก็บอย่างไร และท่านเห็น
ด้วยหรือไม่ต่อการเก็บค่าน้ำ
7. ปัจจุบันท่านได้รับน้ำเพียงพอต่อการเกษตรตลอดฤดูกาลเพาะปลูกหรือไม่หากไม่พอเพราะ
อะไร
8. ในฤดูแล้งท่านได้รับน้ำต่อการเกษตรหรือไม่ หากไม่ได้รับเพราะอะไร
9. ท่านมีความต้องการแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร (สระน้ำ, บ่อเกษตร, คลองส่งน้ำ) ใน
พื้นที่ของท่านเพิ่มหรือไม่
10. แหล่งกักเก็บน้ำที่มีประสิทธิภาพควรจะต้องเป็นอย่างไร
11. ท่านพอใจต่อการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรที่ท่านได้รับในปัจจุบันหรือไม่หากไม่พอใจ
เพราะอะไร
12. เงินงบประมาณจากรัฐที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการระบบชลประทาน/เหมืองฝายใน
พื้นที่ของท่าน ท่านคิดว่างบประมาณในแต่ละปีเพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ไหม

13. เหมือนฝ้าย/ ระบบชลประทานของท่านเคยมีปัญหาชำรุดเสียหายจนไม่สามารถส่งและรับน้ำได้ตามปกติหรือไม่ ถ้าเคยมีการแก้ไขหรือไม่อย่างไรแล้วท่านคิดว่าสาเหตุมาจากอะไร
14. นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นในพื้นที่ของท่านยังประสบกับปัญหาด้านการบริหารจัดการเหมือนฝ้าย/ระบบชลประทานของรัฐอย่างไรอีกบ้าง
15. ที่ผ่านมามีท่านเคยประสบกับปัญหาในเรื่องน้ำเพื่อการเกษตรอะไรบ้าง
16. จากปัญหาที่เกิดขึ้นท่านได้รับความช่วยเหลือจาก อบต. หรือ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร
17. ท่านมีความพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและระบบชลประทานในปัจจุบัน (ของรัฐ) หรือไม่หากไม่พอใจเพราะอะไร
18. ท่านพอใจต่อระบบจัดการการบริหารระบบเหมือนฝ้ายแบบดั้งเดิม (ของชุมชน) หรือไม่หากไม่พอใจเพราะอะไร
19. ท่านคิดว่าระบบการบริหารจัดการด้านชลประทานเพื่อการเกษตรในปัจจุบัน (มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง) กับระบบการจัดการเหมือนฝ้ายแบบดั้งเดิม (ของชุมชน) ท่านมีความพอใจกับระบบใด มากกว่ากัน
20. ท่านคิดว่าใครควรเป็นผู้บริหารจัดการระบบชลประทาน/ เหมือนฝ้ายในพื้นที่ของท่านจึงจะเหมาะสมที่สุด
21. ท่านคิดว่า การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรน้ำเป็นหน้าที่ใคร
22. ท่านคิดว่าป่าต้นน้ำและฝายชะลอน้ำมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และให้ประโยชน์อะไรบ้าง
23. ท่านคิดว่า การทำเกษตรเชิงเดี่ยวและเกษตรแบบใช้สารเคมีส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำและเกษตรกรรายอื่นที่อยู่ลุ่มน้ำถัดไปอย่างไรบ้าง
24. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและมีหลักการอย่างไรในการอนุรักษ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเต็มใจจ่ายของเกษตรกรเพื่อสนับสนุนการก่อตั้งกองทุนเหมือนฝ้ายของชุมชนในลุ่มน้ำแม่ทา

คำนิยาม กองทุนเหมือนฝ้าย คือรูปแบบหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำของชุมชนในระบบชลประทานเหมือนฝ้ายในภาคเหนือ โดยจะมีการเก็บเงินจากเกษตรกรซึ่งอยู่ในรูปของกองทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างแหล่งเก็บกัก การซ่อมแซม การดูแลรักษา ฯลฯ และเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องการขาดแคลนงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐในการดำเนินงานด้านบริหารจัดการน้ำ ตลอดจนการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ปัญหาอุทกภัย ปัญหาการแย่ง

ซึ่งน้ำ และปัญหาสารเคมีตกค้างในน้ำ รวมไปถึงการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรน้ำ โดยเกษตรกรจะต้องร่วมกันกำหนดอัตราค่าบำรุงกองทุนเหมืองฝายที่เหมาะสม โดยทั้งนี้ชุมชนและหน่วยงานของรัฐจะต้องร่วมมือกันในการจัดการ เพื่อให้การบริหารจัดการระบบเหมืองฝายและการใช้น้ำเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ

ลุ่มน้ำแม่ทาเป็นพื้นที่ที่มีระบบเหมืองฝายซึ่งเป็นแหล่งจัดสรรน้ำที่สำคัญในการทำการเกษตร และประสบกับปัญหาในด้านการบริหารจัดการน้ำ โดยพบว่า ในช่วงฤดูแล้งจะเกิดภัยแล้งรุนแรงและในช่วงฤดูฝน น้ำจะไหลมาแรงมากเกิดน้ำท่วมอย่างรุนแรงทั้งนี้สาเหตุหนึ่งเกิดจากการลักลอบตัดไม้ในพื้นที่ป่าต้นน้ำ นอกจากนี้การใช้น้ำในปริมาณมากในภาคการเกษตรเชิงเดี่ยวทำให้เกิดปัญหาการแย่งชิงน้ำ ปัญหาสารเคมีตกค้างในน้ำ รวมไปถึงปัญหาการจัดการลุ่มน้ำแม่ทาของหน่วยงานภาครัฐและชุมชน การขาดแคลนงบประมาณจากรัฐในการบริหารจัดการน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการก่อตั้งกองทุนเหมืองฝายของชุมชนขึ้นมาเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านชลประทานของชุมชน รวมถึงการอนุรักษ์และตระหนักถึงคุณค่าทรัพยากรน้ำ โดยจัดสรรกองทุนแบ่งออกเป็น

1. การทำนุบำรุง ปรับปรุงระบบเหมืองฝายให้อยู่ในสภาพที่ดี และซ่อมแซมระบบเหมืองฝายเมื่อเกิดความเสียหาย
2. การจัดหาเงินเพื่อการเกษตร โดยการสร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มในชุมชน เช่น สระน้ำ บ่อเกษตร คลองส่งน้ำ ฯลฯ
3. เงินชดเชยแก่เกษตรกรกรณีผลผลิตได้รับความเสียหายจากอุทกภัย
4. เงินสนับสนุนการสร้างฝายชะลอน้ำในเขตพื้นที่ต้นน้ำแม่ทาเพื่อการอนุรักษ์ต้นน้ำ
5. สนับสนุนการอบรมให้ความรู้ด้านวิชาการในเรื่องการวางแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำในแต่ละช่วงฤดูและการปลูกพืชโดยไม่ใช้สารเคมี

โดยกองทุนนี้จะต้องเก็บเงินจากเกษตรกรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน เนื่องจากเกษตรกรเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากกองทุนนี้ สมมติว่าการดำเนินการของกองทุนเหมืองฝายของชุมชนนี้เกิดขึ้นจริงและในฐานะที่ท่านเป็นเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ทาและเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากกองทุนนี้ ท่านยินดีที่จะจ่ายหรือไม่อย่างไร

- ภายใต้อยู่ที่ที่ท่านมีอยู่ ท่านเต็มใจที่จะจ่ายเงินสนับสนุนกองทุนเหมืองฝายของชุมชน

เป็นจำนวนเงินสูงสุดที่ท่านสามารถจ่ายได้จำนวน.....บาท/ไร่/ปี

- สาเหตุที่ท่านยอมจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนกองทุนเหมืองฝายของชุมชนเพราะเหตุใด
- ท่านคิดว่าประโยชน์จากกองทุนควรจะเพิ่มอะไรอีกหรือไม่ ถ้าควรเพิ่มควรเพิ่มอะไร

- ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่ากองทุนเหมืองฝายของชุมชนควรได้รับการสนับสนุนให้เกิดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการจัดการ ทรัพยากรน้ำ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของเกษตรกรเพื่อสนับสนุนการก่อตั้งกองทุนเหมืองฝายของชุมชนในลุ่มน้ำแม่ทา จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำมาใช้เพื่อการศึกษาวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฉะนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านตอบตามความเป็นจริง ผู้วิจัยถือว่าข้อมูลที่ได้เหล่านี้จะถือเป็นความลับ และไม่มีผลใดๆต่อตัวผู้ตอบทั้งสิ้น และขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามวิทยานิพนธ์

เรื่อง การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของเกษตรกรเพื่อสนับสนุน
การก่อตั้งกองทุนเหมืองฝายของชุมชนในลุ่มน้ำแม่ทา จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....วันที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 ชื่อเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์.....
- 1.2 บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....
- 1.3 เขตพื้นที่ลุ่มน้ำ ตอนบน ตอนกลาง ตอนล่าง
- 1.4 สถานภาพในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูล หัวหน้าครัวเรือน ภรรยา อื่น ๆ ระบุ.....
- 1.5 อายุของผู้ให้ข้อมูล.....ปี
- 1.6 การศึกษาของผู้ให้ข้อมูล.....
- 1.7 อาชีพหลักของผู้ให้ข้อมูล.....อาชีพรองของผู้ให้ข้อมูล.....
- 1.8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดในปัจจุบันมี.....คน
- 1.9 จำนวนปีที่ทำการเกษตรมาเป็นเวลานาน.....ปี
- 1.10 พื้นที่ทำกินทั้งหมดมี.....ไร่ เอกสารสิทธิ์ที่ท่านถือครองอยู่.....
มีค่าเช่าที่ดิน.....บาท/ไร่/ปี
- 1.11 ชื่อแหล่งน้ำชลประทาน/ห้วย/คลอง.....
ชื่อเหมืองฝาย/อ่างเก็บน้ำที่ใช้.....% ของพื้นที่ที่ได้รับน้ำชลประทาน.....
ระยะห่างจากแปลงถึงคลองส่งน้ำ..... เมตร
- 1.12 พืชที่ปลูกเป็นหลัก.....พืชที่ปลูกเสริม.....
รายได้ของแต่ละพืชต่อปี.....บาท/ปี
- 1.13 รายได้จากสัตว์รายได้ต่อปี.....บาท/ปี
- 1.14 รายได้จากการรับจ้างของครัวเรือนในภาคเกษตร

(เช่น ปลูก เก็บเกี่ยว คายหญ้า ฟนยา).....บาท/ปี

1.15 รายได้จากการรับจ้างในครัวเรือนนอกภาคเกษตร

(เช่น ก่อสร้าง, ู้, ขับรถโดยสาร, รับจ้างซักผ้า ฯลฯ).....บาท/ปี

1.16 รายได้อื่น ๆ ในครัวเรือน เช่น เงินเดือน ค่าขาย รายได้ที่ได้รับจากบุตรหลาน หัตถกรรม ค่าเช่าที่ดิน ฯลฯ (นอกภาคเกษตรของครัวเรือน) รายได้ต่อปี.....บาท/ปี

ตอนที่ 2 ปัญหาและรูปแบบของระบบการจัดการด้านชลประทาน ปัญหาด้านการใช้น้ำที่ผ่านมา และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

2.1 ระบบชลประทาน/เหมืองฝายที่ท่านใช้มีลักษณะเป็นอย่างไร

ฝายไม้ ฝายดิน ฝายคอนกรีต อ่างเก็บน้ำ อื่นๆ ระบุ.....

2.2 ใครเป็นผู้บริหารจัดการระบบชลประทาน/เหมืองฝายในพื้นที่ของท่าน

อบต กรมชลประทาน แก่เหมือง(ชุมชน) รัฐกับชุมชน อื่นๆ ระบุ.....

2.3 พื้นที่ของท่านมีกลุ่มผู้ใช้น้ำหรือองค์กรในการจัดการน้ำหรือไม่

มี ไม่มี

2.4 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ, แก่เหมือง, กรรมการองค์กร ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการใช้น้ำใช่หรือไม่

เป็น ระบุ..... ไม่เป็น

2.5 การมีส่วนร่วมของท่านในการบริหารจัดการชลประทาน/เหมืองฝาย

กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเหมืองฝาย	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
- การร่วมขุดลอก ซ่อมแซมทำความสะอาดและบำรุงรักษาเหมืองฝาย				
- ร่วมตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ร่วมกันของกลุ่มสมาชิก				
- ร่วมจัดประเพณีการเลี้ยงผีฝายประจำปี				
- จ่ายค่าน้ำหรือค่าบำรุงเหมืองฝายหรือค่าตอบแทนแก่เหมืองแก่ฝาย				
- ดูแลเรื่องการปล่อยน้ำ, ตารางรอบเวร				
- ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆที่ตั้งไว้อย่างเคร่งครัด				
- อื่นๆ ระบุ....				

2.6 ในพื้นที่ของท่านมีการจัดเก็บค่าใช้น้ำชลประทานหรือไม่

เก็บ เป็นเงิน/ผลผลิต อัตรา.....หน่วย...../ไร่ ไม่เก็บ

2.7 ปัจจุบัน ท่านได้รับน้ำเพียงพอต่อการเกษตรตลอดฤดูกาลเพาะปลูกหรือไม่

เพียงพอ ไม่เพียงพอ เพราะ.....

2.8 ในฤดูแล้งท่านได้รับน้ำเพียงพอต่อการเกษตรหรือไม่

ได้รับเพียงพอ ไม่ได้รับ เพราะ.....

2.9 ท่านมีความต้องการแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร (สระน้ำ, บ่อเกษตร) ในพื้นที่ของท่านเพิ่มหรือไม่

ต้องการ ไม่ต้องการ

2.10 ท่านพอใจต่อการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรที่ท่านได้รับในปัจจุบันหรือไม่

พอใจ ไม่พอใจ

2.11 เงินงบประมาณที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการระบบชลประทาน/เหมืองฝายในพื้นที่ของท่าน ท่านคิดว่างบประมาณในแต่ละ ปีเพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ไหม

เพียงพอ ไม่เพียงพอ เพราะ.....

2.12 เหมืองฝาย/ ระบบชลประทานของท่านเคยมีปัญหาชำรุดเสียหายจนไม่สามารถส่งและรับน้ำได้ตามปกติหรือไม่

เคย มีการแก้ไขหรือไม่อย่างไร.....

ไม่เคย

2.13 กรณีที่เคยท่านคิดว่าสาเหตุมาจากอะไร (ถ้าไม่มีข้ามไป)

แหล่งกักเก็บน้ำไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการซ่อมแซมเหมืองฝายหรือคลองส่งน้ำที่ชำรุด

มีการซ่อมแซมแล้วแต่ยังไม่ดี อื่นๆ

2.14 ที่ผ่านมามีท่านเคยประสบกับปัญหาในเรื่องน้ำเพื่อการเกษตรหรือไม่อย่างไร (ตอบได้หลายข้อ)

ไม่มี น้ำไม่เพียงพอในการเพาะปลูก ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง น้ำท่วม

สารเคมีตกค้างในน้ำ การแย่งชิงน้ำของเกษตรกรรายอื่น

การแย่งชิงน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การแย่งชิงน้ำจากภาคธุรกิจ

ขาดแคลนแหล่งกักเก็บน้ำในชุมชน อื่นๆ (ระบุ).....

2.15 จากปัญหาที่เกิดขึ้นท่านได้รับความช่วยเหลือจาก อบต. หรือ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร

ได้ ระบุ.....

ไม่ได้

2.16 หากท่านมีปัญหาในการใช้น้ำ ท่านยินดีที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการใช้น้ำหรือไม่ เพื่อให้ได้รับน้ำอย่างเพียงพอ

- ยินดีจ่าย ไม่แน่ใจ ไม่ยินดีจ่าย

2.17 ท่านมีความพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและระบบชลประทานของรัฐหรือไม่

- พอใจ ไม่พอใจเพราะ..... รู้สึกเฉยๆ ไม่แน่ใจ

2.18 ท่านพอใจต่อระบบจัดการการบริหารระบบเหมืองฝายแบบชุมชน (แก่เหมือง, คนที่ใช้น้ำ, ชุมชนจัดการกันเอง) หรือไม่

- พอใจ ไม่พอใจ เพราะ..... รู้สึกเฉยๆ ไม่แน่ใจ

2.19 ท่านคิดว่าระบบการบริหารจัดการด้านชลประทานเพื่อการเกษตรที่มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับระบบการจัดการเหมืองฝายแบบชุมชน (ชุมชนจัดการ) ท่านมีความพอใจกับระบบใดมากกว่ากัน

- แบบชุมชน > แบบรัฐจัดการ แบบรัฐจัดการ > แบบชุมชน

- แบบรัฐจัดการ = แบบชุมชน

2.20 ท่านคิดว่าใครควรเป็นผู้บริหารจัดการระบบชลประทาน/ เหมืองฝายในพื้นที่ของท่านจึงจะเหมาะสม

- อบต. กรมชลประทาน ทุกคนในชุมชน ทุกคนในชุมชนร่วมกับหน่วยงานของรัฐ
 อื่นๆ ระบุ.....

2.21 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรน้ำเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกัน		
- การอนุรักษ์และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น		
- ปัญหาน้ำท่วมในลุ่มน้ำแม่ทาส่วนหนึ่งเกิดจากการบุกรุกทำลายป่าในพื้นที่ต้นน้ำ		
- ปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้งในลุ่มน้ำแม่ทาส่วนหนึ่งเกิดจากการสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ		
- การส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูป่าต้นน้ำโดยการสร้างฝายชะลอน้ำจะช่วยให้ระบบนิเวศน์และทรัพยากรน้ำมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น		

2.21 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- การทำเกษตรเชิงเดี่ยวทำให้ต้องใช้น้ำในปริมาณมากส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ และการแย่งชิงน้ำของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำตอนกลางและตอนล่าง		
- น้ำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างไรก็ไม่มีวันหมด ไม่จำเป็นต้องใช้อย่างประหยัด		
- น้ำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญใช้ตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้คนอื่นได้ใช้ด้วยเหมือนกัน		
- การเก็บค่าน้ำเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้การใช้น้ำเป็นไปอย่างประหยัดและรู้คุณค่า		
- การสร้างแหล่งกักเก็บน้ำในชุมชนช่วยลดปัญหาการขาดแคลนน้ำในหน้าแล้งได้		
- การวางแผนการผลิตที่เหมาะสมควบคู่ไปกับปริมาณน้ำในแต่ละช่วงฤดูกาลเพาะปลูกจะทำให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ		
- การใช้สารเคมีทางการเกษตรทำให้มีการปนเปื้อนสารเคมีในน้ำส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ในน้ำและผู้น้ำในพื้นที่ถัดไป ดังนั้นควรหาวิธีการผลิตที่ไม่พึ่งพาสารเคมีแทนการใช้สารเคมี		

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความเต็มใจจ่ายของเกษตรกรเพื่อสนับสนุนการก่อตั้งกองทุนเหมืองฝายของชุมชนในลุ่มน้ำแม่ทา

คำนิยาม กองทุนเหมืองฝาย คือรูปแบบหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำของชุมชนในระบบชลประทานเหมืองฝายในภาคเหนือ โดยจะมีการเก็บเงินจากเกษตรกรซึ่งอยู่ในรูปของกองทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างแหล่งเก็บกัก การซ่อมแซม การดูแลรักษา ฯลฯ และเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องการขาดแคลนงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐในการดำเนินงานด้านบริหารจัดการน้ำ ลดปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ปัญหาอุทกภัย ปัญหาการแย่งชิงน้ำ และปัญหาสารเคมีตกค้างในน้ำ รวมไปถึงการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรน้ำ โดยเกษตรกรจะต้องร่วมกันกำหนดอัตราค่าบำรุงกองทุนเหมืองฝายที่เหมาะสม โดยทั้งนี้ชุมชนและหน่วยงานของรัฐจะต้องร่วมมือกันในการจัดการ เพื่อให้การบริหารจัดการระบบชลประทาน/เหมืองฝายและการใช้น้ำเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ

ลุ่มน้ำแม่ทาเป็นพื้นที่ที่มีระบบเหมืองฝายซึ่งเป็นแหล่งจัดสรรน้ำที่สำคัญในการทำการเกษตร และประสบกับปัญหาในด้านการบริหารจัดการน้ำ โดยพบว่า ในช่วงฤดูแล้งจะเกิดภัยแล้งรุนแรงและในช่วงฤดูฝน น้ำจะไหลมาแรงมากเกิดน้ำท่วมอย่างรุนแรงทั้งนี้สาเหตุหนึ่งเกิดจากการลักลอบตัดไม้ในพื้นที่ป่าต้นน้ำ รวมถึงการสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ นอกจากนี้การใช้น้ำในปริมาณมากในภาคการเกษตรเชิงเดี่ยวทำให้เกิดปัญหาการแย่งชิงน้ำ ปัญหาสารเคมีตกค้างในน้ำรวมไปถึงปัญหาการจัดการลุ่มน้ำแม่ทาของหน่วยงานภาครัฐและชุมชน การขาดแคลนงบประมาณจากรัฐในการบริหารจัดการน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการก่อตั้งกองทุนเหมืองฝายของชุมชนขึ้นมาเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านชลประทานของชุมชน รวมถึงการตระหนักถึงคุณค่าทรัพยากรน้ำ โดยจัดสรรกองทุนแบ่งออกเป็น

1. การทำนุบำรุง ปรับปรุงระบบเหมืองฝายให้อยู่ในสภาพที่ดี และซ่อมแซมระบบเหมืองฝายเมื่อเกิดความเสียหาย
2. การจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร โดยการสร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มในชุมชน เช่น สระน้ำ บ่อเกษตร ฯลฯ
3. เงินชดเชยแก่เกษตรกรกรณีผลผลิตได้รับความเสียหายจากอุทกภัย
4. เงินช่วยเหลือสนับสนุนการสร้างฝายชะลอน้ำในเขตพื้นที่ต้นน้ำแม่ทาเพื่อการอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำ
5. สนับสนุนการอบรมให้ความรู้ด้านวิชาการในเรื่องการวางแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำในแต่ละช่วงฤดูและการปลูกพืชโดยไม่ใช้สารเคมี

โดยกองทุนนี้จะต้องเก็บเงินจากเกษตรกรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน เนื่องจากเกษตรกรเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากกองทุนนี้ สมมติว่าการดำเนินการของกองทุนเหมืองฝายของชุมชนนี้เกิดขึ้นจริงและในฐานะที่ท่านเป็นเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ทาและเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากกองทุนนี้ ท่านยินดีที่จะจ่ายหรือไม่อย่างไร

3.1 ภายใต้อยู่ได้ที่ท่านมีอยู่ ท่านเต็มใจที่จะจ่ายเงินสนับสนุนกองทุนเหมืองฝายของชุมชนเป็นจำนวนเงิน.....บาท/ไร่/ปี หรือไม่

- เต็มใจจ่าย ไม่เต็มใจจ่าย เพราะ.....

3.2 สาเหตุที่ท่านยอมจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนกองทุนเหมืองฝายของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพราะกำลังประสบกับปัญหาในเรื่องระบบชลประทานและปัญหาเรื่องน้ำด้านการเกษตร

- เพราะตระหนักถึงปัญหาเรื่องน้ำที่เกิดขึ้นในกลุ่มน้ำแม่ทาในปัจจุบันซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกัน
- เพื่อต้องการให้ชุมชนได้มีการจัดการด้านระบบชลประทานได้ด้วยตนเอง
- เพราะเชื่อว่าหากมีกองทุนนี้เกิดขึ้นจริงจะสามารถแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้
- เพื่อจะได้มีแหล่งต้นน้ำที่สมบูรณ์เอื้อประโยชน์ต่อการเกษตร
- เพราะไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินจริงๆ
- อื่น ๆ ระบุ.....

3.4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่ากองทุนเหมืองฝายของชุมชนควรได้รับการสนับสนุนให้เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการจัดการ ทรัพยากรน้ำ

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์

การประมาณค่าฟังก์ชันความเต็มใจจ่ายแบบเส้นตรง (linear WTP function)

Case Processing Summary

Unweighted Cases(a)		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	300	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	300	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		300	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	356.007(a)	.166	.223

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than .001.

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1(a) Bid_price	-.017	.002	46.096	1	.000	.983
Constant	2.417	.349	48.021	1	.000	11.213

a. Variable(s) entered on step 1: Bid_price.

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่าย

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	310.381(a)	.284	.381

a Estimation terminated at iteration number 5 because parameter estimates changed by less than .001.

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step1(a) Bid_price	-.019	.003	46.847	1	.000	.981
Education	.237	.060	15.507	1	.000	1.267
Land	-.032	.032	.977	1	.323	.969
Content	.211	.388	.295	1	.587	1.235
Status	.696	.408	2.905	1	.088	2.005
Zone1	-1.116	.374	8.907	1	.003	.328
Zone2	-.677	.366	3.418	1	.064	.508
Awareness	1.126	.567	3.952	1	.047	3.085
RatioNonAgIn	.002	.005	.241	1	.624	1.002
Location	.000	.000	2.156	1	.142	1.000
Problem	1.436	.737	3.801	1	.051	4.204
Participate	.054	.211	.066	1	.797	1.056
Constant	-.856	1.142	.561	1	.454	.425

a Variable(s) entered on step 1: Bid_price, Education, Land, Content, Status, Zone1, Zone2, Awareness, RatioNonAgIn, Location, Problem, Participate.

การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยประมาณโดยแบบจำลอง logit

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	314.342(a)	.274	.368

a Estimation terminated at iteration number 5 because parameter estimates changed by less than .001.

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1(a) Bid_price	-.019	.003	48.039	1	.000	.981
Education	.230	.058	15.819	1	.000	1.259
Status	.661	.343	3.704	1	.054	1.937
Zone1	-.946	.347	7.437	1	.006	.388
Zone2	-.608	.352	2.987	1	.084	.544
Awareness	1.151	.560	4.232	1	.040	3.161
Problem	1.298	.714	3.304	1	.069	3.660
Constant	-.753	1.059	.506	1	.477	.471

a Variable(s) entered on step 1: Bid_price, Education, Status, Zone1, Zone2, Awareness, Problem

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวปัทมาพร ปิ่นทิยะ
วัน เดือน ปี เกิด	21 กรกฎาคม 2527
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดโนนทัยพาศน์ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2544
	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2548

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved